ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ANTONIO LA PERGOLA

της 22ας Απριλίου 1999 *

I — Το προδικαστικό ερώτημα, το κανονιστικό πλαίσιο και το ιστορικό της κύριας δίκης

1. Με διάταξη που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 20 Φεβρουαρίου 1998, το Bundespatentgericht (Γερμανία) ζήτησε από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ σε σχέση με τη γερμανική νομοθεσία που θεσπίστηκε προς εφαρμογήν της Συμβάσεως για τη χορήγηση ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (στο εξής: Σύμβαση), η οποία ορίζει ότι, όταν δεν προσκομίζεται μετάφραση στη γερμανική γλώσσα του κειμένου του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας που έχει χορηγηθεί ή που πρόκειται να χορηγηθεί, το δίπλωμα θεωρείται εξαρχής άκυρο στη Γερμανία. Το προδικαστικό ερώτημα το οποίο υποβάλλει το επιληφθέν της υποθέσεως δικαστήριο είναι διατυπωμένο ως ακολούθως:

«Συμβιβάζεται με τις αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων (άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ) διάταξη προβλέπουσα ότι θεωρείται άκυρο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγηθέν από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και ισχύον σε ένα κράτος μέλος, το οποίο έχει συνταχθεί σε γλώσσα διαφορετική από την επίσημη γλώσσα αυτού του κράτους μέλους, όταν ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν προσκομίζει στο Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας του εν λόγω κράτους μέλους εντός τριών μηνών από της δημοσιεύσεως της ανακοινώσεως περί χορηγήσεως του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας στην *Ευρωπαϊκή Εφημερίδα Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας* μετάφραση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας στην επίσημη γλώσσα του ως άνω κράτους μέλους;»

2. Η Σύμβαση υπογράφηκε στο Μόναχο στις 5 Οκτωβρίου 1973 και άρχισε να ισχύει στις 7 Οκτωβρίου 1977. Σ' αυτή μετέχουν σήμερα, πλέον των κρατών μελών, η Ελβετική Συνομοσπονδία, το Πριγκηπάτο του Λιχτενστάιν, το Πριγκηπάτο του Μονακό και η Κυπριακή Δημοκρατία. Όπως προκύπτει από τα άρθρα της 1 και 2, η Σύμβαση καθιερώνει ένα κοινό δίκαιο στα συμβαλλόμενα κράτη στον τομέα της χορηγήσεως «ευρωπαϊκών» διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Σε καθένα από τα κράτη μέλη για τα οποία χορηγείται, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχει τα ίδια αποτελέσματα και υπόκειται στο ίδιο καθεστώς όπως και ένα εθνικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγούμενο εντός του κράτους αυτού, εφόσον η Σύμβαση δεν ορίζει άλλως. Ειδικότερα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 64, παράγραφος 1, της Συμβάσεως, «(...) το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας παρέχει στον δικαιούχο του, από την ημέρα της δημοσίευσης της ανακοίνωσης για τη χορήγησή του και στο έδαφος καθενός από τα συμβαλλόμενα κράτη για τα οποία χορηγήθηκε, τα ίδια δικαιώματα με εκείνα που παρέχει ένα εθνικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγείται στο έδαφος του κράτους αυτού». Κατά συνέπεια, άπαξ χορηγηθέν, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας συνίσταται από μία «δέσμη» εθνικών δικαιωμάτων. Τούτο σημαίνει ότι το κοινό δίκαιο που στηρίζεται στη Σύμβαση περιο-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

ρίζεται καταρχήν στη διαδικασία χορηγήσεως.

3. Για την επίλυση της παρούσας διαφοράς το γλωσσικό καθεστώς της Συμβάσεως έχει ιδιαίτερη σημασία. Με το σύστημα αυτό επιδιώκεται ο συμβιβασμός μεταξύ διαφορετικών αναγκών: της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας ενώπιον του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (στο εξής: Γραφείο) και της ισοτιμίας των γλωσσών των συμβαλλομένων κρατών· των συμφερόντων του αιτούντος ή του δικαιούχου του διπλώματος και εκείνων των ανταγωνιστών του [1]. Το άρθρο 14 της Συμβάσεως ορίζει ότι οι αιτήσεις χορηγήσεως ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας πρέπει να υποβάλλονται σε μία από τις επίσημες γλώσσες του Γραφείου, που είναι η αγγλική, η γαλλική και η γερμανική. Εντούτοις, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν την κατοικία ή την έδρα τους σε κάποιο από τα συμβαλλόμενα κράτη του οποίου η γλώσσα είναι διαφορετική από τις επίσημες γλώσσες του Γραφείου, καθώς και οι κατοικούντες στο εξωτερικό υπήκοοι του εν λόγω κράτους, μπορούν να υποβάλλουν τις αιτήσεις τους σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους αυτού, οφείλουν όμως να καταθέτουν μετάφρασή της στα αγγλικά, τα γαλλικά ή τα γερμανικά εντός τριών μηνών, εν πάση δε περιπτώσει εντός δεκατριών μηνών από της ημερομηνίας από την οποία ζητείται δικαίωμα προτεραιότητας, σε περίπτωση προηγούμενης κανονικής καταθέσεως ενώπιον των εθνικών αρχών (βλ. τον κανόνα 6 του κανονισμού εκτελέσεως της Συμβάσεως, στο εξής: κανονισμός). Η γλώσσα στην οποία ο αιτών επιλέγει να συντάξει ή να μεταφράσει την αίτηση χορηγήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας χρησιμοποιείται σε όλες τις διαδικασίες ενώπιον του Γραφείου σχετικά με την εν λόγω αίτηση ή με το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγείται κατόπιν της αιτήσεως αυτής.

1 — Βλ. van Benthem J.B.: *The Solution of the Language Problem in the European Patent Conventions*, στο *IIC*, 1975, σ. 1.

Ειδικότερα, στη γλώσσα διαδικασίας δημοσιεύονται οι αιτήσεις και οι προδιαγραφές του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας [2], ενώ μόνον οι αξιώσεις πρέπει να μεταφράζονται στις δύο άλλες επίσημες γλώσσες του Γραφείου (άρθρο 14, παράγραφος 7, της Συμβάσεως). Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 70, παράγραφος 1, της Συμβάσεως, κατά γενικό κανόνα το κείμενο της αιτήσεως ή του διπλώματος ευρεσιτεχνίας που συντάχθηκε στη γλώσσα διαδικασίας είναι το αυθεντικό κείμενο για όλες τις διαδικασίες ενώπιον του Γραφείου ή των εθνικών δικαστηρίων των συμβαλλομένων κρατών.

4. Το θεμελιώδες χαρακτηριστικό του συστήματος του ευρωπαϊκού διπλώματος

2 — Κατ' εφαρμογήν των άρθρων 78 και 98 της Συμβάσεως, τόσο οι αιτήσεις όσο και οι προδιαγραφές του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας περιλαμβάνουν την περιγραφή της εφευρέσεως, την αξίωση ή τις αξιώσεις και, ενδεχομένως, τα σχετικά σχέδια. Κύρια λειτουργία της περιγραφής είναι να γνωρίσει στο κοινό τα συστατικά στοιχεία της εφευρέσεως, η οποία, με τη χορήγηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, θα καλύπτεται από αποκλειστικό δικαίωμα εκμεταλλεύσεως. Βάσει του άρθρου 83 της Συμβάσεως, η εφεύρεση πρέπει να περιγράφεται με επαρκή σαφήνεια και πληρότητα έτσι ώστε ένας ειδικός να μπορεί να την εφαρμόσει. Ο κανόνας 27 του κανονισμού ορίζει ότι η περιγραφή πρέπει να περιλαμβάνει: 1) τον τεχνικό τομέα με τον οποίο συνδέεται η εφεύρεση, 2) την προηγούμενη κατάσταση της τεχνικής, η οποία, στον βαθμό που το γνωρίζει ο αιτών, μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμη για την κατανόηση της εφευρέσεως, 3) ενδεχομένως, τα πλεονεκτήματα που έχει η εφεύρεση σε σχέση με την προηγούμενη τεχνική κατάσταση, καθώς και 4) τον τρόπο εφαρμογής της εφευρέσεως. Επιπλέον, ο αιτών πρέπει: 5) να εκθέσει την εφεύρεση με τρόπο που να καθιστά δυνατή την κατανόηση του τεχνικού προβλήματος και τη λύση του προβλήματος αυτού, καθώς και 6) να προβεί στην απεικόνιση των σχετικών σχεδίων, εφόσον υφίστανται. Εξάλλου, η λειτουργία της περιγραφής είναι ο προσδιορισμός του περιεχομένου της προστασίας που ζητείται με την αίτηση χορηγήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τούτο δε βάσει της αρχής ότι οι αξιώσεις, που προσδιορίζουν το αντικείμενο της προστασίας αυτής, πρέπει να είναι σαφείς και ακριβείς και να βασίζονται στην περιγραφή (άρθρο 84 της Συμβάσεως). Χρησιμοποιώντας ανάλογη φρασεολογία, το άρθρο 69 της Συμβάσεως ορίζει ότι η έκταση της προστασίας που παρέχεται με το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή με την αίτηση χορηγήσεως ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας καθορίζεται με βάση το περιεχόμενο των αξιώσεων. Ωστόσο, η περιγραφή και τα σχέδια χρησιμεύουν για την ερμηνεία των αξιώσεων. Το ερμηνευτικό πρωτόκολλο του άρθρου 69, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Συμβάσεως, ορίζει ότι η εν λόγω διάταξη δεν πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι η έκταση της παρεχόμενης προστασίας προσδιορίζεται με βάση τη στενή και γραμματική έννοια του κειμένου των αξιώσεων (η περιγραφή και τα σχέδια χρησιμεύουν μόνο για τη διάλυση των αμφιβολιών). Ακόμη, το άρθρο 69 δεν πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι η προστασία του διπλώματος ευρεσιτεχνίας καλύπτει αυτό το οποίο θέλησε να προστατεύσει ο δικαιούχος, κατά την άποψη ενός ειδικού που θα εξέταζε την περιγραφή και τα σχέδια, καθόσον οι αξιώσεις χρησιμεύουν αποκλειστικά ως καθοδηγητική γραμμή. Το άρθρο 69 της Συμβάσεως εκφράζει, ανταθέτως, μια ενδιάμεση θέση μεταξύ των προαναφερθεισών ακραίων θέσεων, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα δίκαιη προστασία του αιτούντος και επαρκή βαθμό ασφαλείας για τους τρίτους.

ευρεσιτεχνίας συνίσταται στο ότι η προστασία που παρέχει καθεμία από τις προσδιοριζόμενες χώρες έχει εθνικό χαρακτήρα (βλ. ανωτέρω, σημείο 2). Επομένως, τούτο εξηγεί γιατί τα συμβαλλόμενα κράτη των οποίων η εθνική γλώσσα είναι διαφορετική από τη γλώσσα διαδικασίας πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους ένα κείμενο συνταγμένο ή μεταφρασμένο στη γλώσσα τους και προς το συμφέρον των δυνατοτήτων ανανεώσεως και της ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονομίας. Το σύστημα δημοσιότητας των πράξεων που παράγουν έννομα αποτελέσματα erga omnes στον τομέα αυτό πρέπει επιπλέον να συσχετιστεί προς τις διατάξεις των άρθρων 67, παράγραφος 3 [3], και 65 [4] της Συμβάσεως, που αφορούν, αντιστοίχως, την προσωρινή ή την οριστική προστασία του προσώπου που ζητεί την προστασία του διπλώματος ευρεσιτεχνίας: η πρώτη παρέχεται στον αιτούντα μετά τη δημοσίευση της αιτήσεώς του, ενώ η οριστική προστασία παρέχεται μετά τη χορήγηση του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Οι ως άνω διατάξεις αποσκοπούν στην παροχή κάποιας αντισταθμίσεως υπέρ των αρχικά δυσμενώς διακειμένων συμβαλλομένων κρατών με εθνική γλώσσα διαφορετική από τις επίσημες γλώσσες του Γραφείου (ή εν πάση περιπτώσει από τη γλώσσα διαδικασίας), παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να εξαρτήσουν την αποτελεσματικότητα των σχετικών εγγράφων στο έδαφός τους από την ύπαρξη μεταφράσεως στην εθνική γλώσσα [5].

5. Το άρθρο 65 της Συμβάσεως (βλ. ανωτέρω την υποσημείωση 4) τέθηκε σε εφαρμογή στη γερμανική έννομη τάξη με τις διατάξεις των οποίων το συμβατό προς τη Συνθήκη ερίζεται στην υπόθεση της κύριας δίκης. Το άρθρο ΙΙ, παράγραφος 3, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, του Gesetz über internationale Patentübereinkommen (νόμου περί των διεθνών συμβάσεων στον τομέα των διπλωμάτων ευρεσιτε-

3 — Το άρθρο 67, παράγραφος 3, επιτρέπει σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος που δεν έχει ως επίσημη γλώσσα τη γλώσσα της διαδικασίας να προβλέψει ότι η προσωρινή προστασία που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 παρέχεται μόνον υπό την προϋπόθεση ότι ο αιτών θα προσκομίσει μετάφραση των *αξιώσεων* στην εθνική γλώσσα και α) θα τη φέρει σε γνώση του κοινού, υπό τους όρους της εθνικής νομοθεσίας ή β) θα την κοινοποιήσει στο άτομο που εκμεταλλεύεται ενδεχομένως εντός του οικείου κράτους, με τρόπο ο οποίος κατά το εθνικό δίκαιο θα στοιχειοθετούσε ευθύνη του εφόσον θα επρόκειτο για προσβολή εθνικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, την εφεύρεση η οποία αποτελεί το αντικείμενο της αιτήσεως, για την οποία επιθυμεί να ζητήσει προσωρινή προστασία.

4 — Κατά το άρθρο 65 της Συμβάσεως («Μετάφραση του εντύπου των προδιαγραφών του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας»), όπως τροποποιήθηκε, από 1ης Ιανουαρίου 1996, με την από 13 Δεκεμβρίου 1994 απόφαση του συμβουλίου διοικήσεως:
«1) Κάθε συμβαλλόμενο κράτος *μπορεί να ορίσει*, στην περίπτωση που το κείμενο, με βάση το οποίο το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας πρόκειται να χορηγήσει ένα ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για το κράτος αυτό ή να διατηρήσει για το ίδιο κράτος ένα ευρωπαϊκό δίπλωμα με την τροποποιημένη μορφή του, δεν είναι συνταγμένο σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους αυτού, ότι ο αιτών ή ο δικαιούχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας οφείλει να υποβάλει στην κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας μετάφραση του κειμένου σε μία από τις επίσημες αυτές γλώσσες κατ' επιλογήν του ή, εφόσον το κράτος αυτό όρισε τη χρησιμοποίηση μιας ορισμένης επίσημης γλώσσας, μετάφραση στη γλώσσα αυτή. Η μετάφραση πρέπει να κατατίθεται εντός προθεσμίας τριών μηνών, που υπολογίζεται από τη δημοσίευση στο *Δελτίο Ευρωπαϊκών Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας* της μνείας περί της χορηγήσεως του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή της διατηρήσεως του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας όπως τροποποιήθηκε, εκτός αν το οικείο κράτος ορίσει μεγαλύτερη προθεσμία.
2) Κάθε συμβαλλόμενο κράτος που έχει θεσπίσει διατάξεις σύμφωνα με την παράγραφο 1 μπορεί να ορίσει ότι ο αιτών ή ο δικαιούχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας οφείλει να εξοφλήσει, στο σύνολο ή κατά μέρος μόνο, μέσα σε προθεσμία που καθορίζεται από το ίδιο το κράτος, τα έξοδα δημοσίευσης της μετάφρασης.
3) Κάθε συμβαλλόμενο κράτος *μπορεί να ορίσει* ότι, αν οι διατάξεις που θεσπίστηκαν σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 δεν τηρηθούν, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας θεωρείται εξαρχής ως μη ισχύον στο κράτος αυτό» (η υπογράμμιση δική μου).
Κατά τη διάταξη του αιτούντος δικαστηρίου, η λύση που συνίσταται στην υποχρέωση μεταφράσεως του κειμένου του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας προτιμήθηκε από όλα τα συμβαλλόμενα κράτη εκτός του Λουξεμβούργου και του Μονακό.

5 — Παρατηρώ παρεμπιπτόντως ότι η μετάφραση των αξιώσεων ή του πλήρους κειμένου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι σημαντική όχι μόνον όσον αφορά τη δυνατότητα παροχής εθνικής προστασίας, εκ μέρους του προσδιοριζόμενου συμβαλλόμενου κράτους, της αιτήσεως ή του χορηγηθέντος διπλώματος, αλλά μπορεί επίσης να παίξει αποφασιστικό ρόλο για τον καθορισμό του περιεχομένου που πρέπει να αναγνωρίζεται στο δίπλωμα, άρα και για τον προσδιορισμό της εκτάσεως της προστασίας αυτής. Κατ' εξαίρεση από τη θεμελιώδη αρχή ότι αυθεντικό κείμενο είναι το συνταγμένο στη γλώσσα διαδικασίας (βλ. ανωτέρω, σημείο 3), το άρθρο 70, παράγραφος 3, της Συμβάσεως παρέχει σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος τη δυνατότητα να προβλέψει στην εσωτερική νομοθεσία του ότι η μετάφραση στην εθνική γλώσσα μπορεί να θεωρείται ως αυθεντικό κείμενο, εκτός των περιπτώσεων αιτημάτων ακυρώσεως, εάν η αίτηση ή το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που μεταφράζονται στη γλώσσα αυτή παρέχουν *μικρότερης εκτάσεως* προστασία έναντι της παρεχόμενης από την εν λόγω αίτηση ή το εν λόγω δίπλωμα στη γλώσσα διαδικασίας. Με άλλα λόγια, για να προσδιορίζουν αν υφίστανται ή όχι παραποίηση ή προσβολή του διπλώματος, τα συμβαλλόμενα κράτη μπορούν να στηρίζονται στο κείμενο της αιτήσεως ή του διπλώματος που έχει συνταχθεί στην εθνική γλώσσα όταν από αυτό προκύπτει μικρότερης εκτάσεως δικαίωμα αποκλειστικότητας έναντι του προκύπτοντος από το κείμενο των σχετικών εγγράφων στη γλώσσα διαδικασίας.

χνίας) της 20ής Δεκεμβρίου 1991 [6] (στο εξής: γερμανικός νόμος) ορίζει τα ακόλουθα:

«1) Αν το κείμενο αιτήσεως, σχετικά με την οποία το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας σκοπεύει να χορηγήσει ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ισχύον στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, δεν έχει συνταχθεί στα γερμανικά, τότε ο αιτών ή ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, εντός τριών μηνών από της δημοσιεύσεως της ανακοινώσεως περί χορηγήσεως του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας στην *Ευρωπαϊκή Εφημερίδα Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας*, πρέπει να καταθέσει στο γερμανικό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας γερμανική μετάφραση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας και να καταβάλει τέλος σύμφωνα με τον ισχύοντα πίνακα τελών.

(...)

2) Αν η μετάφραση δεν κατατεθεί εμπροθέσμως ή κατατεθεί σε μορφή μη επιτρέπουσα την κανονική δημοσίευσή του ή δεν έχει εμπροθέσμως καταβληθεί το οικείο τέλος, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας είναι εξαρχής άκυρο στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

3) Το γερμανικό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας δημοσιεύει τη μετάφραση (...)» [7].

6. Η BASF AG, ενάγουσα της κύριας δίκης, είναι κάτοχος του υπ' αριθ. 0 398 276 ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας αφορώντος μια «σύνθετη ουσία για τη σταθεροποίηση βαφής αυτοκινήτων». Το δίπλωμα αυτό, χορηγηθέν από το Γραφείο και ισχύον (μεταξύ άλλων χωρών) για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η ως άνω εταιρία το είχε αποκτήσει από τον προηγούμενο δικαιούχο του, την BASF Corporation, εταιρία συσταθείσα κατά το δίκαιο της πολιτείας της Νέας Ιερσέης (ΗΠΑ), με πράξη καταχωρηθείσα στο γερμανικό πρωτόκολλο ευρεσιτεχνιών της 26ης Αυγούστου 1997. Η μνεία της χορηγήσεως του επίδικου διπλώματος, συνταχθείσα στην αγγλική γλώσσα, δημοσιεύθηκε στην *Ευρωπαϊκή Εφημερίδα Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας* στις 24 Ιουλίου 1996. Με διάταξη της 5ης Μαΐου 1997, κοινοποιηθείσα στην BASF Corporation στις 22 Μαΐου 1997, το γερμανικό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας διαπίστωσε, δυνάμει του άρθρου II, παράγραφος 3, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, του γερμανικού νόμου, ότι το εν λόγω δίπλωμα ευρεσιτεχνίας εθεωρείτο εξαρχής άκυρο στη Γερμανία, δεδομένου ότι η εν λόγω εταιρία δεν είχε προσκομίσει εμπροθέσμως γερμανική μετάφραση του σχετικού κειμένου. Η BASF Corporation άσκησε την παρούσα προσφυγή ενώπιον του Bundespatentgericht προς ακύρωση αυτής της αποφάσεως του γερμανικού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας· στη συνέχεια, η BASF AG υποκαταστάθηκε στη θέση του προσφεύγοντος.

6 — *BGBl.* 1991 II, σ. 1354.

7 — Δική μου μετάφραση. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2, παράγραφος 1, της Verordnung über die Übersetzungen europäischer Patentschriften (κανονιστικής ρυθμίσεως περί της μεταφράσεως των προδιαγραφών των ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας) της 2ας Ιουνίου 1992 (*BGBl.* 1992, II, σ. 395), πρέπει να μεταφράζονται οι αξιώσεις, η περιγραφή και τα σχέδια που περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

II — Τα επιχειρήματα της BASF, των εθνικών κυβερνήσεων που άσκησαν παρέμβαση και της Επιτροπής

7. Όλα τα κράτη μέλη (εξαιρέσει του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, αλλά βλ. ανωτέρω την υποσημείωση 4) και η Επιτροπή υποστηρίζουν, προβάλλοντας σύμφωνους μεταξύ τους και ανάλογους ως προς την ουσία ισχυρισμούς, ότι το άρθρο 30 της Συνθήκης δεν εμποδίζει την εφαρμογή μιας εθνικής νομοθεσίας όπως η υπό κρίση [8].

8. Με τις ενώπιον του Δικαστηρίου παρατηρήσεις της η BASF υποστηρίζει κάτι διαφορετικό. Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης διατείνεται ότι το υψηλό κόστος της μεταφράσεως του διπλώματος, την οποία απαιτεί η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (καθώς και τα άλλα κράτη μέλη που έκαναν χρήση της βάσει του άρθρου 65 της Συμβάσεως δυνατότητας), εμποδίζει πολλούς δικαιούχους ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, ιδίως πολλές μικρές ή μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις, να ζητούν την ανάπτυξη των αποτελεσμάτων του διπλώματος εντός όλων των κρατών μελών [9]. Επομένως, ελλείψει επαρκών οικονομικών πόρων, οι δικαιούχοι υποχρεώνονται να παραιτούνται από την προστασία του διπλώματος εντός τμήματος του κοινοτικού εδάφους. Το αποτέλεσμα του περιορισμού αυτού είναι η στεγανοποίηση της εσωτερικής αγοράς με τη δημιουργία μιας «προστατευόμενης ζώνης» και μιας «ελεύθερης ζώνης», συνισταμένης από τα εδάφη των κρατών μελών για τα οποία δεν ζητήθηκε ή δεν χορηγήθηκε προστασία του διπλώματος [10]. Επομένως, οι επίμαχες διατάξεις που προβλέπουν την κατάθεση της μεταφράσεως των προδιαγραφών του διπλώματος πρέπει να κηρυχθούν ασυμβίβαστες προς τις διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, στη συνέχεια, ότι η συνιστάμενη στην ακυρότητα του ευρωπαϊκού διπλώματος κύρωση, σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης προσκομίσεως της

8 — Η Επιτροπή διευκρινίζει ωστόσο ότι, αν το Δικαστήριο δεχθεί ότι η υποχρέωση μεταφράσεως των προδιαγραφών του διπλώματος ευρεσιτεχνίας αποτελεί μέτρο ισοδύναμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό των εισαγωγών, η υποχρέωση αυτή δεν θα μπορεί να θεωρηθεί ότι δικαιολογείται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 36 της Συνθήκης, καθόσον είναι δυσανάλογα αυστηρή έναντι της ανάγκης εξασφαλίσεως της προστασίας του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας έναντι τρίτων. Κατά την Επιτροπή, αρκεί να ζητείται η μετάφραση μόνον των αξιώσεων, ενώ η μετάφραση της περιγραφής της ερευνήσεως είναι αναγκαία μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, που πρέπει να προσδιορίζονται κατά περίπτωση. Δεδομένης της λύσεως που θα προτείνω στο Δικαστήριο (βλ. κατωτέρω σημεία 13 έως 19 και το μέρος IV), δεν θεωρώ αναγκαία τη λεπτομερή εξέταση του προβαλλόμενου σχετικά επιχειρήματος, το οποίο εξάλλου η Επιτροπή επικαλείται μόνον επικουρικά. Επομένως, θα περιοριστώ να υπενθυμίσω παρεμπιπτόντως τα άρθρα 69 και 84 της Συμβάσεως, κατ' εφαρμογήν των οποίων η περιγραφή της ερευνήσεως χρησιμεύει (όπως και τα σχέδια) για την ερμηνεία των αξιώσεων, οι οποίες πρέπει να στηρίζονται στην περιγραφή (βλ. ανωτέρω την υποσημείωση 2). Εφόσον η τελευταία έχει αδιαμφισβήτητη σημασία για τον καθορισμό της ζητούμενης προστασίας, κατά τη γνώμη μου αποκλείεται η μετάφραση μόνον των αξιώσεων να μπορεί να θεωρηθεί γενικά επαρκής προς επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Τούτο δε μη λαμβανομένης υπόψη της σοβαρής νομικής αβεβαιότητας την οποία συνεπάγεται για τον αιτούντα η προτεινόμενη από την Επιτροπή λύση, που συνίσταται στην υποχρέωση μεταφράσεως της περιγραφής μόνο σε ειδικές περιπτώσεις, καθόσον από τον αιτούντα εξαρτάται σε τελική ανάλυση, μέσω της κυρώσεως της αρχήθεν ακυρότητας του διπλώματος, ο κίνδυνος μιας ανακριβούς εκτιμήσεως της υπάρξεως ή μη υπάρξεως ανάγκης μεταφράσεως του συνόλου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας στην υπό κρίση υπόθεση.

9 — Κατά την BASF, τα έξοδα της μεταφράσεως ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας στις άλλες δέκα επίσημες γλώσσες των κρατών μελών ανέρχεται κατά μέσον όρο σε 40 000 γερμανικά μάρκα (DEM) (ήτοι περίπου 20 450 ευρώ), δηλαδή σε ποσό δυπλάσιο από εκείνο το οποίο ο αιτών καταβάλλει ως τέλη και αμοιβές πριν από τη χορήγηση του διπλώματος. Η προσφεύγουσα παρατηρεί ακόμη ότι είναι ακριβές ότι η εκ μέρους του αιτούντος ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας απεμπόληση της προστασίας της εφευρέσεώς του εντός τμήματος του κοινοτικού εδάφους μπορεί να απορρέει, επιπλέον της περιπτώσεως μη υποβολής μεταφράσεως των σχετικών κειμένων μετά τη χορήγηση του διπλώματος, ευθύς εξαρχής λόγω του μη προσδιορισμού ορισμένων κρατών μελών εντός των οποίων μπορεί να ζητηθεί η προστασία του διπλώματος. Εντούτοις, τα τέλη προσδιορισμού των κρατών αυτών ανέρχονται στη Γερμανία μόνο σε 150 DEM (περίπου 77 ευρώ) για κάθε κράτος μέλος, οπότε δεν μπορούν να αποτελούν αυτά καθαυτά επαρκή λόγο για τον περιορισμό της γεωγραφικής εκτάσεως της ζητούμενης προστασίας, σε αντίθεση με τα έξοδα μεταφράσεως που είναι πολύ υψηλά.

10 — Κατά την BASF, σε περιπτώσεις όπως η υπό κρίση, ο ως άνω κατακερματισμός της αγοράς είναι αποτέλεσμα των ακόλουθων μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικούς περιορισμούς:
α) Σε αντίθεση προς τον δικαιούχο του διπλώματος, προς τον εξ αυτού έλκοντα δικαιώματα και προς τους ανταγωνιστές που εδρεύουν στην ελεύθερη ζώνη ή σε τρίτες χώρες, οι επιχειρηματίες της προστατευόμενης ζώνης δεν μπορούν να μετάσχουν εντός της ελεύθερης ζώνης στον εμπορικό ανταγωνισμό του οικείου προϊόντος. Πράγματι, κατά την BASF, οι τελευταίοι θα προσέβαλλαν το δικαίωμα ευρεσιτεχνίας αν εξήγαν το προστατευόμενο από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προϊόν από την προστατευόμενη στην ελεύθερη ζώνη.
β) Με τη σειρά του, ο δικαιούχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να υποχρεωθεί να παραιτηθεί από το δικαίωμα διαθέσεως στο εμπόριο της εφευρέσεώς του εντός της ελεύθερης ζώνης για να μη θίξει το υψηλότερο επίπεδο τιμών εντός της προστατευόμενης ζώνης μέσω του μηχανισμού των παράλληλων επανεισαγωγών, οπότε στην πράξη αποκλείεται από τον ανταγωνισμό εντός της ελεύθερης ζώνης.
γ) Ο δικαιούχος του διπλώματος διατηρεί εξάλλου το δικαίωμα να εμποδίζει την εισαγωγή στην προστατευόμενη ζώνη προϊόντων που ανταγωνίζονται το κατοχυρωμένο με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προϊόν, τα οποία νομίμως διατίθενται στο εμπόριο από άλλους επιχειρηματίες της ελεύθερης ζώνης, καθόσον η εισαγωγή θα συνιστούσε υπό τις συνθήκες αυτές προσβολή του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας.

μεταφράσεως, είναι δυσανάλογα αυστηρή σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει η επίμαχη νομοθεσία, ο οποίος έγκειται στην εξασφάλιση της ευρύτερης δυνατής πληροφορήσεως σχετικά με την ύπαρξη και το περιεχόμενο του νέου δικαιώματος ευρεσιτεχνίας. Η ανάγκη ιδίως να δοθεί η δυνατότητα στο κοινό να έχει πρόσβαση στα διαδικαστικά έγγραφα στην εθνική γλώσσα του κράτους στο οποίο ζητείται να ισχύσει το δίπλωμα υφίσταται ήδη, όπως προκύπτει από προσεκτικότερη εξέταση του ζητήματος, από τη δημοσίευση της αιτήσεως για χορήγηση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, οπότε ανατρέχει σε στάδιο στο οποίο, κατά το εισαχθέν με τη Σύμβαση σύστημα, οι μεταφράσεις στη γλώσσα αυτή δεν είναι ακόμα διαθέσιμες [11]. Αφετέρου, η BASF διατείνεται ότι η μετάφραση των προδιαγραφών του διπλώματος στην εθνική γλώσσα του κράτους για το οποίο χορηγείται το δίπλωμα δεν έχει σημασία για τον καθορισμό της εκτάσεως της προστασίας του διπλώματος, δεδομένου ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 70, παράγραφος 1, της Συμβάσεως, αυθεντικό είναι μόνον το κείμενο του διπλώματος που συντάχθηκε στη γλώσσα διαδικασίας [12]. Τέλος, οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι σπανιότατα συμβουλεύονται τις μεταφράσεις [13].

9. Εξάλλου, η BASF υπενθύμισε το θεμελιώδες συμφέρον που έχει ο δικαιούχος του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας να πληροφορεί σε εύθετο χρόνο τους ανταγωνιστές του στη γλώσσα τους περί της υπάρξεως και του περιεχομένου του δικαιώματός του. Το συμφέρον αυτό συνδέεται με τις συνέπειες που έχει η πληροφόρηση αυτή στις εθνικές έννομες τάξεις, δυνάμει διατάξεων οι οποίες προβλέπουν κυρώσεις για την προσβολή εφευρέσεως κατοχυρωμένης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Επομένως, είναι δυνατή η πρόβλεψη άλλων λιγότερο σοβαρών κυρώσεων σε σχέση με τις προβλεπόμενες από τη γερμανική νομοθεσία, όπως η αδυναμία του δικαιούχου να προβάλλει δικαιώματα απαγορεύσεως και αποζημιώσεως, απορρέοντα από το δίπλωμα, μέχρις ότου καταθέσει μετάφραση, και ενδεχομένως η αναγνώριση μεταγενέστερου δικαιώματος χρησιμοποιήσεως υπέρ των ανταγωνιστών οι οποίοι, πριν από την κατάθεση της μεταφράσεως, χρησιμοποίησαν καλόπιστα εφεύρεση κατοχυρωμένη με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας [14]. Οι εθνικές κυβερνήσεις που άσκησαν παρέμβαση έχουν την αντίθετη άποψη, κατά την οποία το αρχήθεν άκυρο του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, που παρέχει τη δυνατότητα περιορισμού στο ελάχιστο των κινδύνων μη ηθελημένης προσβολής του διπλώματος, είναι η μόνη από τις διάφορες δυνατές κυρώσεις που συμβιβάζεται πλήρως με την αρχή της ασφαλείας δικαίου.

10. Κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν είναι δυνατό να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να συνιστά η υποχρέωση προσκομίσεως μεταφράσεως, την οποία προβλέπει το άρθρο II, παράγραφος 3, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, του γερμανικού νόμου, μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος κατά την έννοια του άρθρου 30 της Συνθήκης, λόγω του υψηλού κόστους της, που

11 — Βλ. επίσης House of Lords — Select Committee on the European Communities, *The Community Patent and the Patent System in Europe (Session 1997-98, 26th Report)*, Λονδίνο 1998, σ. 23 (η υποχρέωση προσκομίσεως μεταφράσεως των προδιαγραφών κατά τη χορήγηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι πολύ καθυστερημένη για να μπορεί να έχει κάποια ουσιαστική σημασία για τους επιχειρηματίες που ενδιαφέρονται κυρίως για την τεχνολογία).

12 — Βλ. όμως και ανωτέρω την υποσημείωση 5.

13 — Κατά τα στοιχεία που παρέσχε ο πρόεδρος του Γραφείου κατά την ετήσια διάσκεψη EPIDOS του 1996, τρίτοι ενδιαφερόμενοι συμβουλεύονται μόνον ένα ποσοστό κυμαινόμενο μεταξύ του 1 και 3 % των μεταφράσεων.

14 — Η διάταξη του αιτούντος δικαστηρίου υπενθυμίζει ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 139, παράγραφος 2, του Patentgezetz (νόμου περί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας), ο δικαιούχος του διπλώματος μπορεί να ζητήσει αποζημίωση από τον υπαίτιο της προσβολής του δικαιώματός του αν αυτός ενήργησε εξ αμελείας ή εκ προθέσεως. Αν ο υπαίτιος της προσβολής του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας δεν έχει λάβει γνώση του περιεχομένου των προδιαγραφών του διπλώματος συνταχθέντος σε γλώσσα διαφορετική από την επίσημη ή τις επίσημες γλώσσες του οικείου κράτους μέλους, δεν θα πληρούται η προϋπόθεση της εξ αμελείας (ή της εκ προθέσεως) προσβολής του διπλώματος και, επομένως, θα ελλείπει ο λόγος που στηρίζει την αξίωση αποζημιώσεως. Κατά την άποψη της BASF, όταν ο δικαιούχος του διπλώματος δεν συμμορφούται προς την υποχρέωση μεταφράσεως, πριν μπορέσει να ζητήσει αποζημίωση, θα είναι υποχρεωμένος να πληροφορεί τον υπαίτιο της προσβολής περί του περιεχομένου του διπλώματος, για παράδειγμα αποστέλλοντας έγγραφο σχλήσεως περιλαμβάνον τη μετάφραση στην επίσημη γλώσσα της χώρας στην οποία κατοικεί ο υπαίτιος αυτός ή προσκομίζοντας τη μετάφραση ενώπιον του γραφείου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της εν λόγω χώρας. Στην περίπτωση αυτή, ο ως άνω δικαιούχος του διπλώματος μπορεί να ζητεί αποζημίωση μόνο για το μέλλον, εφόσον ο υπαίτιος της προσβολής συνεχίζει την προσβολή έχοντας λάβει γνώση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

ισοδυναμεί, κατά κάποιο τρόπο, σε ορισμένες περιπτώσεις, με «πρόσθετο τέλος» για την παροχή της δυνατότητας στον ενδιαφερόμενο να έχει πρόσβαση στις εθνικές αγορές των κρατών μελών [15]. Επιπλέον, το Bundespatentgericht παρατήρησε ότι η επιλογή μεταξύ της άμεσης προσκομίσεως μιας μεταφράσεως, για προληπτικούς λόγους για τις περιπτώσεις παράνομης χρησιμοποιήσεως εκ μέρους τρίτου της ευρεσιτεχνίας εντός κράτους μέλους, και η προσκόμισή της μόνον όταν σημειωθεί πράγματι προσβολή του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας συνδέεται σαφώς με την ελευθερία του δικαιούχου ή του κυρίου να διαθέτει κατά το δοκούν το δικαίωμα ή το αγαθό του. Η απόφαση του δικαιούχου σχετικά με την ουσιαστική άσκηση του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας του και, ενδεχομένως, σχετικά με τον ειδικότερο τρόπο της ασκήσεως αυτής, επομένως, δεν πρέπει να αποτελεί λόγο προς αμφισβήτηση των αποτελεσμάτων του χορηγηθέντος διπλώματος. Τέλος, κατά το αιτούν δικαστήριο, αν η υποχρέωση μεταφράσεως έπρεπε να θεωρηθεί ως εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων εντός της Κοινότητας, ο περιορισμός αυτός δεν θα μπορούσε να δικαιολογηθεί βάσει του άρθρου 36 της Συνθήκης. Πράγματι, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η υποχρέωση μεταφράσεως αποσκοπεί στην προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας· η υποχρέωση αυτή μάλιστα καθιστά μονίμως δυσχερέστερη την πρόσβαση στην προστασία του διπλώματος ευρεσιτεχνίας εντός των κρατών μελών.

15 — Από τη διάταξη του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι το βαρύνον κατ' έτος τη βιομηχανία κόστος μεταφράσεως των προδιαγραφών των ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ανέρχεται σε 430 000 000 DEM (ήτοι περίπου 220 000 000 ευρώ). Για παράδειγμα, ένα ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγούμενο για τα οκτώ κράτη μέλη που προσδιορίζονται τις περισσότερες φορές περιλαμβάνει έξοδα μεταφράσεως και καταθέσεως στις διάφορες αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες υπερβαίνοντα τα 20 000 DEM (ήτοι περίπου 10 226 ευρώ)· βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή: *Προώθηση της καινοτομίας με τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας — Πράσινο Βιβλίο για το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και το σύστημα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στην Ευρώπη* [COM (97)314 τελικό, στο εξής: πράσινο βιβλίο], το οποίο παρουσίασε η Επιτροπή στις 24 Ιουνίου 1997, σημείο 5.2.3. Σ' αυτό προστίθεται το γεγονός ότι πολλές κοινοτικές επιχειρήσεις ζητούν τη χορήγηση μεγάλου αριθμού διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας κατ' έτος.

II — Νομική ανάλυση

11. Κατά τη γνώμη μου, η εξέταση του ζητήματος που θέτει το Bundespatentgericht πρέπει να βασιστεί σε δύο σημεία αναφοράς. Καταρχάς, αν αποδειχθεί το ασυμβίβαστο του επίμαχου μέτρου με τις κοινοτικές διατάξεις περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, βάσει των πτυχών του ζητήματος τις οποίες προβάλλει η BASF, το ασυμβίβαστο αυτό δεν θα μπορούσε να θεραπευθεί λόγω του γεγονότος και μόνον ότι ο γερμανός νομοθέτης θέσπισε τις επίμαχες διατάξεις στηριζόμενος σε *μεταγενέστερη της Συνθήκης* διεθνή σύμβαση, στην οποία μετέχουν σήμερα όλα τα κράτη μέλη. Τούτο δε για τον πρόσθετο λόγο ότι τόσο η υποχρέωση της μεταφράσεως του κειμένου του συνταγμένου σε ξένη γλώσσα διπλώματος ευρεσιτεχνίας όσο και η κύρωση της αρχήθεν ακυρότητας του διπλώματος σε περίπτωση μη προσκομίσεως της εν λόγω μεταφράσεως προβλέπονται από τη Σύμβαση όχι ως υποχρεώσεις, αλλά ως απλή *δυνατότητα* των συμβαλλομένων κρατών (βλ. ανωτέρω υποσημείωση 4) [16].

16 — Βλ. μεταξύ άλλων την απόφαση της 28ης Μαρτίου 1995, C-324/93, Evans Medical και Macfarlan Smith (Συλλογή 1995, σ. I-563, σκέψεις 23, 32 και 33), με την οποία το Δικαστήριο δέχθηκε — όσον αφορά, εξάλλου, μιαν εθνική πρακτική (απαγόρευση εισαγωγής διαμορφίνης και χορήγηση κατ' αποκλειστικότητα σε δύο εθνικές εταιρίες, αντιστοίχως, για την παρασκευή του προϊόντος σε σκόνη και για τη διανομή του μετά τη μεταποίηση για ιατρική χρήση) που προέκυπτε από διεθνή σύμβαση *προγενέστερη* της προσχωρήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου στην Κοινότητα, την οποία εξακολουθούσε να διατηρεί σε ισχύ το ως άνω κράτος μέλος κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 της Συνθήκης ΕΚ — ότι ένα μέτρο του είδους αυτού εξακολουθεί να διέπεται από τις διατάξεις της Συνθήκης (εν προκειμένω το άρθρο 30), «δεδομένου ότι το άρθρο 234 εφαρμόζεται μόνον όταν η Σύμβαση επιβάλλει στο κράτος μέλος υποχρέωση ασυμβίβαστη με τη Συνθήκη. (Κατά συνέπεια) (...) στην περίπτωση που διεθνής σύμβαση επιτρέπει σε κράτος μέλος τη λήψη μέτρου προφανώς αντιθέτου προς το κοινοτικό δίκαιο, χωρίς όμως να το υποχρεώνει, το κράτος μέλος οφείλει να μη λάβει αυτό το μέτρο». Επομένως, το Δικαστήριο κατέληξε ότι «το άρθρο 30 της Συνθήκης έχει την έννοια ότι ένα κράτος μέλος οφείλει να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα αυτής της διατάξεως, μη εφαρμόζοντας αντίθετη εθνική πρακτική, εκτός αν η πρακτική αυτή είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της εκπληρώσεως, από το οικείο κράτος μέλος, υποχρεώσεων έναντι τρίτων κρατών που απορρέουν από σύμβαση συναφθείσα πριν τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη ΕΟΚ ή πριν προσχωρήσει το εν λόγω κράτος μέλος». Εν πάση περιπτώσει, εξάλλου, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στις ενδοκοινοτικές σχέσεις δεν είναι δυνατή η επίκληση συμβάσεως συναφθείσας πριν από την προσχώρηση κράτους μέλους όταν, όπως εν προκειμένω, δεν εμπλέκονται δικαιώματα τρίτων χωρών (βλ. την απόφαση της 6ης Απριλίου 1995, C-241/91 P και C-242/91 P, RTE και ITP κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-743, σκέψη 84).

12. Δεύτερον, γίνεται επίσης δεκτό ότι δεν χωρεί εν προκειμένω επίκριση του προβλεπόμενου από τη Σύμβαση συγκεντρωτικού συστήματος προστασίας του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ούτε του βαθμού αποτελεσματικότητας της επιλογής στην οποία προέβησαν τα συμβαλλόμενα κράτη όσον αφορά τη χρήση των γλωσσών. Δεν αρνούμαι ότι το γλωσσικό καθεστώς της συμβάσεως παρουσιάζει ορισμένα μειονεκτήματα, που είναι σοβαρά για τους επιχειρηματίες και τις εθνικές υπηρεσίες βιομηχανικής ιδιοκτησίας των συμβαλλομένων κρατών [17]. Ακόμη, δεν κρύβω ότι το πρόβλημα είναι πολύ λεπτό, επίσης σε πολιτικό επίπεδο, και ότι είναι δύσκολο να ευρεθούν άλλες λύσεις προτιμότερες από αυτήν της Συμβάσεως [18] (αλλά και, ας υπομνησθεί, της υπογραφείσας στο Λουξεμβούργο στις 15 Δεκεμβρίου 1989 συμφωνίας σχετικά με τα κοινοτικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας) [19].

Ωστόσο, το ζήτημα που υποβάλλεται στο Δικαστήριο σήμερα έχει πολύ πιο περιορισμένο αντικείμενο. Πρόκειται για το αν η προβλέπουσα τη σχετική κύρωση επίδικη εθνική διάταξη στην υπόθεση της κύριας δίκης περιορίζει ή όχι την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών μελών. Συμμερίζομαι τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι εθνικές κυβερνήσεις και η Επιτροπή, τα οποία και θα υπενθυμίσω αμέσως.

17 — Βλ. μεταξύ άλλων *The Community Patent and the Patent System in Europe* (όπ.π., υποσημείωση 11), σ. 8 έως 14 και 22 έως 24, ιδίως σ. 22 (σύμφωνα με μελέτη του Γραφείου, το κόστος μεταφράσεως των προδιαγραφών ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας αποτελεί ποσοστό κυμαινόμενο μεταξύ 30 και 60 %, σε συνάρτηση με τον αριθμό των προσδιοριζόμενων συμβαλλομένων κρατών, του συνόλου των εξόδων που απαιτούνται για την εξασφάλιση της προστασίας του διπλώματος στην Κοινότητα), και το πράσινο βιβλίο (όπ.π., υποσημείωση 15, σημεία 3.3 και 5.2.3). Βλ. επίσης ανωτέρω, υποσημειώσεις 9, 11, 13 και 15 και τα σχετικά με αυτές χωρία του κειμένου.

18 — Κατά την ανακοίνωση των συμπερασμάτων κατόπιν της ακροάσεως των ενδιαφερομένων επί του πράσινου βιβλίου, στην οποία προέβη η Επιτροπή τον Νοέμβριο του 1997 στο Λουξεμβούργο (την οποία αναφέρει το *The Community Patent and the Patent System in Europe*, όπ.π., υποσημείωση 11, σ. 23), σημαντικός αριθμός των εκπροσώπων των ενδιαφερομένων του βιομηχανικού τομέα υποστηρίζει τη ριζοσπαστική λύση (που αποκαλείται «μόνον η αγγλική»), η οποία συνίσταται στη χρησιμοποίηση μιας μόνο γλώσσας για τη διαδικασία χορηγήσεως και την απαλλαγή από την υποχρέωση μεταφράσεως του χορηγούμενου διπλώματος. Ωστόσο, παρατηρώ παρεμπιπτόντως ότι, εν πάση περιπτώσει, το θεσπιζόμενο από τη σύμβαση γλωσσικό καθεστώς φαίνεται ότι είναι ευνοϊκότερο από εκείνο των ισχυόντων σήμερα σε πολλά κράτη μέλη συστημάτων χορηγήσεως εθνικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, στο πλαίσιο των οποίων απαιτείται η κατάθεση του συνόλου των προδιαγραφών του διπλώματος στην εθνική γλώσσα ήδη από το στάδιο της υποβολής της αιτήσεως, ήτοι σε χρόνο κατά τον οποίο δεν μπορεί ακόμη να προβλεφθεί αν το δίπλωμα θα χορηγηθεί πράγματι στη συνέχεια ή όχι.

19 — ΕΕ L 401, σ. 1. Η εισαχθείσα με την προαναφερθείσα συμφωνία υποχρέωση μεταφράσεως — της οποίας η διαδικασίας κυρώσεως συνεχίζεται ακόμη και η οποία, όπως και η σύμβαση του 1975, που πρόκειται να υποκατασταθεί, έχει ως διττό σκοπό να δημιουργήσει ένα κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και να θεσπίσει ένα κοινοτικό καθεστώς εθνικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας — είναι, καθώς φαίνεται, αυστηρότερη από την προβλεπόμενη στη σύμβαση περί χορηγήσεως ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Πράγματι, η συμφωνία σχετικά με τα κοινοτικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας επιβάλλει τη μετάφραση σε μία από τις επίσημες γλώσσες κάθε συμβαλλόμενου κράτους του οποίου η εθνική γλώσσα είναι διαφορετική από τη χρησιμοποιούμενη στην οικεία διαδικασία: α) του κειμένου *της αιτήσεως* στην οποία στηρίζεται η χορήγηση του κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή β) του κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας στο οποίο στηρίζεται η διατήρησή του στην τροποποιημένη μορφή κατά τη διαδικασία ενστάσεων (βλ. το άρθρο 30, παράγραφοι 1 και 2). Εάν οι μεταφράσεις δεν προσκομισθούν εμπρόθεσμα, το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας θεωρείται άκυρο εξαρχής· ο δικαιούχος μπορεί, ωστόσο, αντί για το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, να αποκτήσει ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για τα συμβαλλόμενα κράτη για τα οποία προσκόμισε εμπρόθεσμα μεταφράσεις (βλ. άρθρο 30, παράγραφος 6). Ακριβώς τα υψηλότατα έξοδα μεταφράσεως του συνόλου των προδιαγραφών του διπλώματος αποτελούν (μαζί με τη νομική αβεβαιότητα που συνδέεται με το εισαγόμενο σύστημα δικαστικής προστασίας) το κύριο εμπόδιο για την επιτυχία του συστήματος το οποίο θεσπίζει η Σύμβαση περί ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κοινή αγορά. Οι άλλες λύσεις που παραθέτει η Επιτροπή στο πράσινο βιβλίο (όπ.π., υποσημείωση 15, σημεία 3.2 και 3.3) είναι οι ακόλουθες: α) να περιοριστεί η υποχρέωση μεταφράσεως στις αξιώσεις του διπλώματος· β) να μην έχει η παράλειψη καταθέσεως μεταφράσεως, σε μία ή περισσότερες γλώσσες, ως συνέπεια την ακυρότητα του κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας αλλά μόνον τη μη παραγωγή αποτελεσμάτων εντός του αναφερόμενου κράτους μέλους ή των αναφερομένων κρατών μελών και γ) να περιορίζεται η υποχρέωση μεταφράσεως σε μια «κατάλληλη» σύνοψη των προδιαγραφών (δημοσιευόμενη ταυτόχρονα με την αίτηση) και, κατά τη χορήγηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, μόνο στις αξιώσεις, ενώ η υποχρέωση μεταφράσεως του συνόλου των προδιαγραφών του διπλώματος να υφίσταται μόνο σε περιπτώσεις ένδικης αγωγής εκ μέρους του δικαιούχου προς εξασφάλιση των απορρεόντων από το δίπλωμα δικαιωμάτων του (πράγμα το οποίο καλείται «σφαιρική» λύση, προταθείσα από το Γραφείο).

13. Πρώτον, δεν αμφισβητείται ότι στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου οι διατάξεις για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας δεν έχουν ακόμη ενοποιηθεί στο πλαίσιο της Κοινότητας ή στο πλαίσιο μιας προσεγγίσεως των νομοθεσιών [20]. Κατά συνέπεια, στον εθνικό νομοθέτη εναπόκειται να καθορίζει τις *προϋποθέσεις* και τους τρόπους προστασίας που παρέχει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας [21]. Δεν παραβλέπω ότι μέτρα όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης αφορούν όχι την κυκλοφορία των εμπορευμάτων, ανεξαρτήτως του αν αποτελούν αντικείμενο δικαιώματος ευρεσιτεχνίας, αλλά μάλλον μία από τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να μπορεί το δικαίωμα αυτό να παράγει πλήρως και διαρκώς αποτελέσματα σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη. Πράγματι, η αντικειμενική νομική κατάσταση του δικαιούχου του διπλώματος, υπό τις συνθήκες της προκειμένης υποθέσεως, πρέπει να χαρακτηρίζεται ορθότερα ως *βάρος* (onere) και όχι ως υποχρέωση καταθέσεως μεταφράσεως των προδιαγραφών (όπως εξέθεσαν η BASF, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή). Με τον όρο «βάρος» εννοώ εδώ όχι μια υποχρέωση συμπεριφοράς επιβαλλόμενη ανυπερθέτως στον κάτοχο ενός δικαιώματος, οπότε θα υφίστατο τις συνέπειες της αναγκαστικής εκτελέσεως, στο πλαίσιο της οποίας η δημοσια τάξη θα υποκαθιστούσε τον ενδιαφερόμενο σε περίπτωση αρνήσεώς του να συμμορφωθεί, αλλά μάλλον μια ανάγκη βαρύνουσα τον ενδιαφερόμενο, αποκλειστικά και μόνον καθόσον αυτή αποτελεί το μέσο για την επίτευξη του αποτελέσματος που επιδιώκει ο ενδιαφερόμενος και το οποίο είναι ευνοϊκό γι' αυτόν [22]. Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, το Ηνωμένο Βασίλειο υπενθύμισε, αφενός, το περιεχόμενο του δικαιώματος αποκλειστικότητας που εγγυάται στον δικαιούχο το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για διάστημα 20 ετών [23], και, αφετέρου, τις βαριές αστικές και ποινικές κυρώσεις που προβλέπουν οι διάφορες εθνικές έννομες τάξεις για τις περιπτώσεις κυκλοφορίας προϊόντων που συνιστούν προσβολή του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Ωστόσο, κατά τις εθνικές κυβερνήσεις που άσκησαν παρέμβαση, η υποχρέωση εμπρόθεσμης καταθέσεως της μεταφράσεως των προδιαγραφών συνδέεται πρωτίστως με τον σκοπό της αποφυγής του ενδεχομένου να εκτίθενται στον κίνδυνο επιβολής τέτοιων κυρώσεων οι επιχειρηματίες που δρουν στην αγορά του κράτους μέλους για το οποίο έχει χορηγηθεί ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, σε αντίθεση με τη θεμελιώδη επιταγή της ασφαλείας δικαίου [24], χωρίς να είναι σε θέση να εκτιμούν με ακρίβεια το πεδίο της προστασίας του οικείου δικαιώματος, με δυνατότητα να λάβουν γνώση των προδιαγραφών του διπλώματος στην εθνική γλώσσα. Όπως παρατηρούν η Δανική και η Φινλανδική Κυβέρνηση, θα ήταν άδικο και αναποτελεσματικό τρίτοι, οι οποίοι ευρίσκονται ήδη σε υποδεέστερη θέση έναντι του μονοπωλίου διαθέσεως του προϊόντος που έχει ο εφευρέτης, να υποχρεώνονται να αναλαμβάνουν

20 — Βλ. ανωτέρω, υποσημείωση 19 και το σχετικό με αυτήν κείμενο.

21 — Βλ. μεταξύ άλλων την απόφαση της 18ης Φεβρουαρίου 1992, C-235/89, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1992, σ. I-777, σκέψεις 12 και 13).

22 — Παρατηρώ ακόμη, εν παρόδω, ότι η περιγραφόμενη κανονιστική σχέση μεταξύ δυνατότητας και υποχρεώσεως (να πράξει κάποιος κάτι ή να μην το πράξει) συνίσταται στη διευθέτηση μιας συγκρούσεως συμφερόντων, μεταξύ πολλών ατόμων. Σε ειδικές περιπτώσεις, η δημόσια τάξη επιθυμεί να αποφεύγεται το ενδεχόμενο να ασκεί ένας ιδιώτης μια δυνατότητα προς ικανοποίηση συμφερόντων ατόμων διαφορετικών από εκείνα στα οποία χορηγήθηκε η δυνατότητα αυτή, με αποτέλεσμα την ανεξέλεγκτη θυσία δικαιωμάτων των ιδιωτών. Έτσι, η έννομη τάξη, αφενός, προβλέπει υπέρ των τελευταίων κατάλληλα μέσα ελέγχου και εξασφαλίσεως μέσω του προληπτικού καθορισμού των προϋποθέσεων από τις οποίες εξαρτάται η άσκηση μιας δυνατότητας και, αφετέρου, παρεμβαίνει προληπτικά (ορίζοντας ότι μια πράξη δεν μπορεί να παραγάγει αποτελέσματα) ή εκ των υστέρων (προβλέποντας υποχρέωση αποκαταστάσεως της ζημίας) σε περίπτωση μη εκπληρώσεως των επιβαλλόμενων υποχρεώσεων.

23 — Υπενθυμίζω ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο συγκεκριμένος σκοπός του διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι να εγγυάται, υπέρ του δικαιούχου ειδικότερα, προς ανταμοιβή της δημιουργικής προσπάθειας που συγκεκριμενοποιείται με την εφεύρεση, το αποκλειστικό δικαίωμα επικλήσεώς του όσον αφορά την παραγωγή και τη διάθεση για πρώτη φορά στην αγορά βιομηχανικών προϊόντων, τόσο απευθείας όσο και με την παραχώρηση αδειών σε τρίτους, καθώς και το δικαίωμα να εμποδίζει τις προσβολές του δικαιώματός του. Το δικαίωμα αυτό της διαθέσεως για πρώτη φορά στην αγορά, που σημαίνει ότι ο δικαιούχος έχει το μονοπώλιο χρησιμοποιήσεως του προϊόντος, παρέχει στον εφευρέτη τη δυνατότητα να λάβει ανταμοιβή για τη δημιουργική του προσπάθεια, χωρίς ωστόσο να υφίσταται σχετική εγγύηση υπό οποιεσδήποτε συνθήκες. Ειδικότερα, από την αρχή της αναλώσεως των κοινοτικών δικαιωμάτων (βλ. τις αποφάσεις της 31ης Οκτωβρίου 1974, 15/74, Sterling Drug, Συλλογή τόμος 1974, σ. 451, και της 9ης Ιουλίου 1985, 19/84, Pharmon, Συλλογή 1985, σ. 2281, σκέψη 22) προκύπτει ότι, όταν ο δικαιούχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας αποφασίζει, εν γνώσει όλων των δεδομένων, να εμπορευθεί το προϊόν του εντός κράτους μέλους όπου δεν υφίσταται κατά νόμο προστασία με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για το οικείο προϊόν, οφείλει τότε να αποδεχθεί τις συνέπειες της επιλογής του όσον αφορά τη δυνατότητα παράλληλων εισαγωγών (βλ. μεταξύ άλλων την απόφαση της 14ης Ιουλίου 1981, 187/80, Merck, Συλλογή 1981, σ. 2063, σκέψεις 9 έως 11). Βλ. επίσης την απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1996, C-267/95, C-268/95, Merck και Beecham (Συλλογή 1996, σ. I-6285, σκέψεις 30 έως 37).

24 — Όπως γνωρίζουμε, η ασφάλεια δικαίου αποτελεί μία από τις γενικές αρχές της κοινοτικής έννομης τάξης (βλ. μεταξύ άλλων τις αποφάσεις της 18ης Μαρτίου 1975, 78/74, Deuka, Συλλογή τόμος 1975, σ. 143, και της 16ης Ιουνίου 1993, C-325/91, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3283, σκέψη 26).

οι ίδιοι *ατομικά* τη μετάφραση των προδιαγραφών του διπλώματος για να βεβαιώνονται ότι δεν προσβάλλουν το οικείο δικαίωμα με τις ενέργειές τους. Αφετέρου, η εκπλήρωση εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας της επίμαχης υποχρεώσεως παρέχει στο σύνολο των άλλων επιχειρηματιών του συμβαλλόμενου κράτους, για το οποίο έχει χορηγηθεί ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, και τη δυνατότητα να εξετάσουν αν ειναι σκόπιμο να αντιταχθούν στο εν λόγω δίπλωμα, για έναν ή περισσότερους λόγους από τους απαριθμούμενους στο άρθρο 100 της Συμβάσεως [25].

14. Είναι αλήθεια ότι από την προαναφερθείσα νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει μία άλλη αρχή: ναι μεν παρέχεται στα κράτη μέλη η αποκλειστική αρμοδιότητα να ορίζουν τις περιπτώσεις και τον τρόπο προστασίας του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεν τους επιτρέπεται όμως να στηρίζονται στο άρθρο 222 της Συνθήκης ΕΚ για να λαμβάνουν μέτρα, στον τομέα της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, που να θίγουν την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων στην εσωτερική αγορά [26]. Εντούτοις, δεν βλέπω πώς το άρθρο 30 της Συνθήκης μπορεί να έχει εφαρμογή σε σχέση με διατάξεις όπως αυτή του άρθρου ΙΙ, παράγραφος 3, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, του γερμανικού νόμου.

Ως «μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό επί των εισαγωγών», κατά την έννοια του προαναφερθέντος άρθρου 30, πρέπει να νοείται, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, «κάθε εμπορική ρύθμιση των κρατών μελών που είναι ικανή να επηρεάσει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, το ενδοκοινοτικό εμπόριο» [27]. Όμως, τόσο η ουσιαστική παραγωγή και η διάθεση στο εμπόριο προϊόντος προστατευόμενου από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στο έδαφος των προσδιοριζομένων κρατών όσο και η μεταγενέστερη κυκλοφορία του εν λόγω προϊόντος πέραν των συνόρων αποτελούν απλώς ένα ενδεχόμενο αποτελέσμα σε σχέση με το ευνοϊκό μέτρο με το οποίο μπορεί να ολοκληρωθεί η διαδικασία χορηγήσεως του διπλώματος. Παράλληλα, το αρχήθεν άκυρο του απορρέοντος από το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δικαιώματος στην εθνική επικράτεια, το οποίο μπορεί να οφείλεται ενδεχομένως στην αδράνεια του δικαιούχου σε σχέση με τη ζητούμενη κατάθεση της μεταφράσεως, ασφαλώς δεν συνιστά νομικό εμπόδιο στη διάθεση στο εμπόριο εντός της Γερμανίας μιας εφευρέσεως για την οποία ζητήθηκε η προστασία του διπλώματος, ούτε στην κυκλοφορία του εν λόγω προϊόντος πέραν των συνόρων. Κυρώσεις όπως η προβλεπόμενη από την επίμαχη νομοθεσία επιβάλλονται, καθώς φαίνεται, χωρίς διακρίσεις βασιζόμενες στην προέλευση των εμπορευμάτων που αποτελούν *ενδεχομένως* το αντικείμενο εμπορίου μεταξύ κρατών μελών και, επομένως, δεν έχουν προστατευτικά αποτελέσματα. Το πολύ, αν εξεταστεί η κατάσταση αυτή προσεκτικότερα, αφού η εν λόγω κύρωση συνεπάγεται την αρχήθεν απώλεια του δικαιώματος εμπορικής αποκλειστικότητασπου θα

25 — Ήτοι: α) αν το αντικείμενο της εφευρέσεως δεν είναι επιδεκτικό διπλώματος ευρεσιτεχνίας σύμφωνα με τα άρθρα 52 έως 57 της Συμβάσεως (που αφορούν, αντιστοίχως, τις επιδεκτικές διπλώματος ευρεσιτεχνίας εφευρέσεις και τις εξαιρέσεις από τη δυνατότητα αυτή, το νέο της εφευρέσεως, τις μη βλαπτικές αποκαλύψεις, την εφευρετική δραστηριότητα και τη βιομηχανική εφαρμογή), β) αν το δίπλωμα δεν εκθέτει με επαρκή ακρίβεια και πληρότητα την εφεύρεση έτσι ώστε ένας ειδικός να μπορεί να την εκτελέσει, ή γ) αν το αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας βαίνει πέραν του περιεχομένου της αιτήσεως όπως αυτή κατατέθηκε ή της αρχικής αιτήσεως (αν το δίπλωμα κατατέθηκε βάσει μερικής αιτήσεως ή νέας αιτήσεως κατατεθείσας δυνάμει του άρθρου 61 της Συμβάσεως).

26 — Βλ. την απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας, προαναφερθείσα στην υποσημείωση 21, σκέψη 14. Κατά το άρθρο 222, «Η παρούσα Συνθήκη δεν προδικάζει με κανένα τρόπο το καθεστώς της ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη».

27 — Βλ. την απόφαση της 11ης Ιουλίου 1974, 8/74, Dassonville (Συλλογή τόμος 1974, σ. 411). Ακόμα και η υποχρέωση χρησιμοποιήσεως συγκεκριμένης γλώσσας για τη διάθεση στο εμπόριο εισαγομένων ειδών μπορεί να αποτελεί μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος [απόφαση της 18ης Ιουνίου 1991, C-369/89, Piageme κ.λπ. (Συλλογή 1991, σ. I-2971), σχετικά με εθνική ρύθμιση επιβάλλουσα την αποκλειστική χρησιμοποίηση συγκεκριμένης γλώσσας για την επισήμανση τροφίμων, χωρίς να δέχεται τη δυνατότητα χρησιμοποιήσεως άλλης γλώσσας εύκολα καταληπτής από τους αγοραστές ή άλλα μέσα προς εξασφάλιση της πληροφορήσεώς τους].

ανήκε στον δικαιούχο εντός του κράτους χορηγήσεως του διπλώματος, το επίδικο μέτρο μπορεί ακριβώς να έχει ως αποτέλεσμα τον παραμερισμό ενός ενδεχόμενου εμποδίου στην πρόσβαση στην εθνική αγορά του προϊόντος που αφορά η εφεύρεση.

15. Επίσης, τα κράτη μέλη παρατήρησαν ορθά ότι η επιλογή στην οποία προβαίνει ο εφευρέτης ή ο εξ αυτού έλκων δικαιώματα, όσον αφορά τα προσδιοριζόμενα συμβαλλόμενα κράτη, αποτελεί ζήτημα της εμπορικής και βιομηχανικής στρατηγικής του. Στο πλαίσιο της επιλογής αυτής, τα ενδεχόμενα κέρδη που αναμένονται από την εμπορική εκμετάλλευση της εφευρέσεως στις οικείες γεωγραφικές αγορές πρέπει να συσχετίζονται με το σύνολο των ήδη πραγματοποιηθεισών δαπανών, όπως είναι οι αφορώσες την έρευνα και την ανάπτυξη, αλλά και με αυτές που προβλέπονται στο μέλλον (έξοδα παρουσιάσεως στην αγορά, marketing και διαφημίσεως). Εντούτοις, ακόμα και αν αποδεικνυόταν ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλει το γλωσσικό καθεστώς της Συμβάσεως έχουν βαρύνουσα σημασία για την επιλογή των κρατών για τα οποία ζητείται η προστασία του διπλώματος, όπως ισχυρίζεται η BASF [28], η «μη ηθελημένη» παραίτηση από την προστασία της εφευρέσεως στη γερμανική έννομη τάξη καθορίζεται, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, όχι από το γεγονός ότι η επίδικη νομοθεσία επιβάλλει τη μετάφραση, αλλά μάλλον από 1) το υψηλό κόστος που βαρύνει τον δικαιούχο του διπλώματος για τη μετάφραση των προδιαγραφών και 2) την έλλειψη οικονομικών πόρων του ενδιαφερόμενου επιχειρηματία, ιδίως όταν πρόκειται για μικρή ή μεσαία επιχείρηση [29]. Πρόκειται προφανώς για τυχαίες περιστάσεις, καθαρά οικονομικής φύσεως και εν πάση περιπτώσει ξένες προς το επίμαχο εθνικό μέτρο. Ειδικότερα, το στοιχείο που αφορά το υψηλό κόστος των μεταφράσεων φαίνεται ότι μεταβάλλεται ανάλογα με τον τόπο και τον χρόνο, ιδίως κατόπιν της τεχνολογικής εξελίξεως της αγοράς των εν λόγω υπηρεσιών. Εξάλλου, όπως παρατήρησε η Φινλανδική Κυβέρνηση, είναι αμφίβολη η ύπαρξη ενός γενικού συμφέροντος προστασίας του διπλώματος, όταν ο ίδιος ο δικαιούχος ενός ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας εκτιμά ότι η δυνητική οικονομική αξία της εκμεταλλεύσεως της εφευρέσεως είναι κατώτερη του συνολικού κόστους της αποκτήσεως του σχετικού δικαιώματος.

16. Η BASF προέβαλε ακόμη τον ισχυρισμό ότι η κύρωση που προέβλεψε ο Γερμανός νομοθέτης για την περίπτωση της μη εμπρόθεσμης προσκομίσεως της μεταφράσεως των προδιαγραφών του διπλώματος μπορεί να οδηγήσει σε κατακερματισμό της κοινοτικής αγοράς μεταξύ προστατευόμενης και ελεύθερης ζώνης, συνισταμένης από τη γερμανική επικράτεια και, ενδεχομένως, από το έδαφος των άλλων κρατών μελών που δεν προσδιορίζονται στην αίτηση ή για τα οποία το δίπλωμα κρίθηκε ex tunc άκυρο λόγω μη

28 — Σε αντίθεση με όσα διατείνεται η προσφεύγουσα εταιρία, θεωρώ πολύ ενδιαφέρον το επιχείρημα που προέβαλε η Αυστριακή Κυβέρνηση κατά την προφορική διαδικασία: ακόμα και μετά την εκ μέρους του Γερμανού νομοθέτη θέσπιση της επίμαχης νομοθετικής ρυθμίσεως, η οποία προέβλεψε την ανάγκη μεταφράσεως των προδιαγραφών του διπλώματος στη γερμανική γλώσσα, ο αριθμός των αιτήσεων χορηγήσεως ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας στις οποίες (ελλείψει πρόσθετων εξόδων μεταφράσεως) προσδιοριζόταν και η Αυστρία δεν σημείωσε αισθητή αύξηση, όπως θα αναμενόταν ωστόσο. Το ποσοστό προσδιορισμού της Αυστρίας και της Γερμανίας παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητο [το 1997 οι δύο αυτές χώρες είχαν προσδιοριστεί, αντιστοίχως, όσον αφορά το 64,51 % και το 98,05 % των αιτήσεων που κατέθεσαν αιτούντες από την Ιαπωνία και τις Ηνωμένες Πολιτείες, χώρες οι οποίες περιλαμβάνονται μεταξύ των συμβαλλομένων κρατών. Αντιστοίχως, το 37,17 % και το 97,66 % του συνολικού αριθμού διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (39 646) που χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους κατόπιν της υποβολής αιτήσεων από αιτούντες από τις ίδιες γεωγραφικές περιοχές, χορηγήθηκαν για να ισχύσουν στην Αυστρία και τη Γερμανία: βλ. ΕΡΑ/ΕΡΟ/ΟΕΒ (Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας), ετήσια έκθεση 1997, Μόναχο 1998, σ. 56, 57, 62 και 63].

29 — Επομένως, είναι τουλάχιστον αμφίβολο αν είναι δυνατή η προβολή των εκτιθέμενων στο κείμενο επιχειρημάτων υπέρ επιχειρήσεως όπως η BASF AG — εκτός από το ζήτημα σχετικά με το βάσιμό τους και τη σημασία που μπορούν να έχουν για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης — καθόσον η επιχείρηση αυτή είναι η κύρια εταιρία ενός ομίλου εταιριών με το ίδιο όνομα, που πραγματοποίησε το 1998 κύκλο εργασιών 54 065 000 000 DEM (ήτοι περίπου 27 643 000 000 ευρώ) και κέρδη προ φόρων περί τα 5 419 000 000 DEM (ήτοι περίπου 2 771 000 000 ευρώ) και που είχε 105 945 υπαλλήλους στις 31 Δεκεμβρίου 1998 (βλ. Ετήσια έκθεση 1998, http://www.basf.de/basf/html/e/dat...entwick/gbericht/gb98/aufeinen.htm).

προσκομίσεως της μεταφράσεως (βλ. ανωτέρω, υποσημείωση 10). Ούτε αυτή η επιχειρηματολογία με πείθει. Η δυνατότητα απομονώσεως των αγορών των κρατών μελών αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, αποτέλεσμα προκύπτον αναγκαστικά από το θεσπισθέν με τη Σύμβαση συγκεντρωτικό σύστημα. Στο πλαίσιο το συστήματος αυτού, είναι απολύτως φυσικό να μπορεί ο εφευρέτης να περιορίζει σε ένα σχετικά ευρύ τμήμα του κοινοτικού εδάφους τη ζητούμενη μέσω του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας προστασία (όχι διαφορετικά από τις περιπτώσεις στις οποίες θα ζητούσε τη χορήγηση εθνικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη). Από την άλλη πλευρά, το δικαίωμα του δικαιούχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας (ευρωπαϊκού ή εθνικού) να εμποδίζει την κυκλοφορία απομμήσεων της εφευρέσεως στα κράτη μέλη εντός των οποίων έχει το μονοπώλιο της πρώτης διαθέσεως στο εμπόριο αφορά, ασφαλώς, και την εισαγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων κατασκευαζομένων και διατιθεμένων στο εμπόριο από τρίτους σε χώρα της ελεύθερης ζώνης [30].

17. Τέλος, δεν με πείθει ούτε η επιχειρηματολογία την οποία προέβαλε για πρώτη φορά η BASF κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας, ότι η εφαρμογή του προαναφερθέντος άρθρου 30 όσον αφορά την επίμαχη υποχρέωση προσκομίσεως μεταφράσεως απορρέει, επικουρικά, από τον χαρακτηρισμό των απορρεόντων από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δικαιωμάτων ως εμπορευμάτων, κατά την έννοια του τίτλου Ι του τρίτου μέρους της Συνθήκης. Πράγματι, θεωρώ ότι δεν είναι δυνατόν να γίνει λόγος για *ελεύθερη κυκλοφορία* άυλων αγαθών, όπως τα δικαιώματα βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας, παρά μόνο μεταφορικά. Τούτο αποκλείει, κατά τη γνώμη μου, τη δυνατότητα να καλύπτονται τα απορρέοντα από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δικαιώματα από την έννοια των «εμπορευμάτων», που έχει εξηγήσει το Δικαστήριο στο πλαίσιο της ερμηνείας του άρθρου 30, κατά την οποία καλύπτονται από την απαγόρευση λήψεως εθνικών μέτρων που παρεμποδίζουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών τα αντικείμενα αξίας δυναμένης να αποτιμηθεί σε χρήμα, τα οποία μπορούν να μεταφέρονται *ως έχουν* σε άλλο κράτος για να αποτελέσουν αντικείμενο πωλήσεως ή άλλης θεμιτής εμπορικής συναλλαγής, ανεξάρτητα από τη φύση των συναλλαγών αυτών [31].

18. Με βάση προηγούμενες αποφάσεις του Δικαστηρίου, το άρθρο 30 της Συνθήκης δεν εμποδίζει την εφαρμογή εθνικού μέτρου του οποίου τα περιοριστικά αποτελέσματα επί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων έχουν υπερβολικά υποθετικό και έμμεσο χαρακτήρα για να μπορούν να δημιουργούν πράγματι ανεπίτρεπτα εμπόδια στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών [32]. Όπως παρατηρεί η θεωρία [33], η σύμφωνη με

30 — Όπως παρατήρησε η Ισπανική Κυβέρνηση, η μόνη λύση που θα παρείχε τη δυνατότητα αποφυγής της απομονώσεως των αγορών την οποία καταγγέλλει η BASF συνίσταται σε κατάργηση των συστημάτων εθνικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και στην αντικατάστασή τους με ένα αποκλειστικό σύστημα ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας με ενιαίο χαρακτήρα. Πρόκειται ωστόσο για λύση αντίθετη προς εκείνη της συνυπάρξεως μεταξύ εθνικών διπλωμάτων και ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, από την οποία εμπνεύστηκε η συμφωνία περί κοινοτικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (βλ. άρθρο 5).

31 — Βλ. τις αποφάσεις της 10ης Δεκεμβρίου 1968, 7/68, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 805), και της 9ης Ιουλίου 1992, C-2/90, Επιτροπή κατά Βελγίου (Συλλογή 1992, σ. I-4431, σκέψη 26), καθώς και την απόφαση Evans Medical και Macfarlan Smith, προαναφερθείσα στην υποσημείωση 16, σκέψη 20.

32 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 1993, C-93/92, CMC Motorradcenter (Συλλογή 1993, σ. I-5009, σκέψη 12), σχετικά με νομολογιακό κανόνα κράτους μέλους επιβάλλοντα υποχρέωση πληροφορήσεως, στις προσυμβατικές σχέσεις, όσον αφορά τις περιστάσεις τις οποίες γνωρίζει κάθε συμβαλλόμενο μέρος και οι οποίες, χωρίς να έχουν καμία σχέση με το αντικείμενο της συναλλαγής και με τις ιδιότητές του, αποσκοπούν να προκαλέσουν την απόφαση του αντισυμβαλλομένου. Βλ. επίσης την απόφαση της 18ης Ιουνίου 1998, C-266/96, Corsica Ferries France (Συλλογή 1998, σ. I-3949, σκέψη 31), σχετικά με την υποχρέωση που επιβάλλει η νομοθεσία κράτους μέλους στις εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος επιχειρήσεις θαλασσίων μεταφορών, των οποίων τα πλοία προσεγγίζουν τους λιμένες του πρώτου κράτους, να κάνουν χρήση, έναντι αμοιβής υψηλότερης του πραγματικού κόστους της παρεχόμενης υπηρεσίας, των υπηρεσιών που παρέχουν οι επιτόπιες επιχειρήσεις πρυμνοδετήσεως στο πλαίσιο αποκλειστικής παραχωρήσεως.

33 — Βλ. Oliver P.: *Free Movement of Goods in the European Community* (3η έκδοση), Λονδίνο 1996, σ. 81 και 82, υποσημείωση 55.

τη νομολογία Dassonville αρχή που υπενθυμίζεται εδώ αποσκοπεί πάντοτε στην εξακρίβωση της υπάρξεως *σχέσεως αιτίου και αποτελέσματος* — που δεν υφίσταται εν προκειμένω — μεταξύ του οικείου εθνικού μέτρου και της εξελίξεως των εισαγωγών. Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγω στην υπόθεσή μας επιβάλλεται επίσης και όταν, όπως γνωρίζουμε, το προαναφερθέν άρθρο 30 δεν θέτει κανόνα de minimis, αν μπορώ να τον διατυπώσω με τον τρόπο αυτό, οπότε για να διαπράττεται παράβαση της διατάξεως αυτής αρκεί ένα οποιοδήποτε εμπόδιο του διακοινοτικού εμπορίου, έστω και μικρής εκτάσεως [34]. Αυτό, όμως, υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται σχέση αιτίου και αποτελέσματος μεταξύ του λαμβανόμενου μέτρου και του περιοριστικού αποτελέσματος επί των εισαγωγών, πράγμα το οποίο, όμως, δεν συμβαίνει, όπως προανέφερα.

19. Βάσει όσων παρατήρησα μέχρι στιγμής, και όσον αφορά μέτρο όπως το αποτελούν το αντικείμενο της υποθέσεως της κύριας δίκης, το επίμαχο μέτρο αποκλείεται να περιορίζει τις εισαγωγές, ακόμα και έμμεσα ή δυνητικά. Το μόνο στοιχείο το οποίο ήταν σε θέση να επικαλεστεί η BASF για να χαρακτηρίσει την επίμαχη νομοθεσία ως μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό είναι το ακόλουθο: το υψηλό κόστος της απαιτούμενης μεταφράσεως των προδιαγραφών του διπλώματος *θα μπορούσε* να αποθαρρύνει τους κατόχους μικρών ή μεσαίων επιχειρήσεων ή, εν πάση περιπτώσει, τους έχοντες ανεπαρκείς οικονομικές δυνατότητες που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν την προστασία των εφευρέσεών τους στη Γερμανία, έτσι ώστε αυτοί να μην κατοχυρώνουν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας τους εντός του κράτους αυτού. Εν πάση περιπτώσει, η αρχήθεν απώλεια του ενδεχομένως ήδη χορηγηθέντος διπλώματος ευρεσιτεχνίας για τη γερμανική επικράτεια *θα μπορούσε* να αποθαρρύνει τις εισαγωγές στη Γερμανία του οικείου προϊόντος προελεύσεως άλλων κρατών μελών, για τα οποία θεωρητικά παρέχεται η προστασία του διπλώματος· τούτο δε τόσο διότι τα εξαγόμενα στη γερμανική αγορά εμπορεύματα *θα μπορούσαν* να έλξουν την προσοχή τρίτων που θα ήθελαν να παραγάγουν απομιμήσεις και οι οποίοι είναι σε θέση να παρασκευάσουν και να διανείμουν στην αγορά αυτή ανταγωνιστικά προϊόντα σε χαμηλότερες τιμές όσο και διότι τα καλυπτόμενα από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και διανεμόμενα με τον τρόπο αυτό στη Γερμανία προϊόντα *θα μπορούσαν* να αποτελέσουν το αντικείμενο παράλληλης επανεισαγωγής στα κράτη μέλη εξαγωγής σε τιμή χαμηλότερη από εκείνη την οποία καθόρισε εντός του κράτους αυτού ο δικαιούχος του δικαιώματος ή οι εξ αυτού έλκοντες δικαιώματα. Ωστόσο, θεωρώ ότι η παράθεση μιας τέτοιας σειράς ενδεχομένων καταστάσεων δεν αρκεί για να αποδείξει ότι υφίσταται περιορισμός των εμπορευματικών συναλλαγών μεταξύ της Γερμανίας και των άλλων κρατών μελών [35]. Επομένως, δεν φαίνεται βάσιμη η παραπομπή, στην οποία προέβη η BASF κατά την επ' ακροατηρίου διαδικασία, στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι εθνικό μέτρο υποχρεωτικής παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως σε εγχώριο παραγωγό, κατόπιν δίκαιης αντα-μοιβής, σε περίπτωση που η ζήτηση του

34 — Η αρχή κατά την οποία το άρθρο 30 της Συνθήκης έχει εφαρμογή και όταν δεν υφίστανται ουσιαστικές επιπτώσεις επί της κυκλοφορίας των εμπορευμάτων πέραν των συνόρων και ακόμα και όταν το εθνικό μέτρο δεν αποκλείει άλλες δυνατότητες διαθέσεως των εισαγόμενων προϊόντων έχει γίνει δεκτό από το Δικαστήριο με την απόφαση της 5ης Απριλίου 1984, 177/82 και 178/82, Van de Haar και Kaveka de Meern (Συλλογή 1984, σ. 1797).

35 — Βλ. τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Darmon της 12ης Δεκεμβρίου 1989, υπό την απόφαση της 7ης Μαρτίου 1990, C-69/88, Krantz (Συλλογή 1990, σ. I-583, I-588, σημείο 13). Ο γενικός εισαγγελέας Darmon θεωρεί ότι: «Ο ευρύτατος ορισμός του μέτρου ισοδυνάμου αποτελέσματος στην απόφαση Dassonville [βλ. ανωτέρω υποσημείωση 27, και το σχετικό με αυτήν χωρίο του κειμένου] χρησιμεύει από το 1974 ως πάγιο σημείο αναφοράς στη νομολογία του Δικαστηρίου. Ο ευρύτατος χαρακτήρας του ορισμού αυτού και η μέριμνα που επέδειξε το Δικαστήριο στις αποφάσεις του για να μην περιοριστεί η έκτασή του εξηγούν κατά μέγα μέρος τις απόπειρες των συναλλασσομένων να χαρακτηρίσουν ποικίλης φύσεως μέτρα ως μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, εφόσον δεν μπορούν να αποκλειστούν εντελώς επιπτώσεις επί των εισαγωγών, όσο έμμεσες και περιορισμένες κι αν είναι αυτές» (βλ. το σημείο 16).

καλυπτόμενου από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προϊόντος στην εθνική αγορά ικανοποιείται ευρέως από τις εισαγωγές, «έχει αναγκαστικά ως αποτέλεσμα τη μείωση των εισαγωγών του καλυπτόμενου από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προϊόντος από άλλα κράτη μέλη και επηρεάζει με τον τρόπο αυτό το ενδοκοινοτικό εμπόριο» [36]. Ο συσχετισμός τον οποίο προτείνει εν προκειμένω η προσφεύγουσα μεταξύ της ανάγκης προσκομίσεως της μεταφράσεως των προδιαγραφών του διπλώματος ευρεσιτεχνίας και εκείνης της χρησιμοποιήσεως του διπλώματος ευρεσιτεχνίας διά της παραγωγής του καλυπτόμενου από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προϊόντος εντός της εθνικής επικράτειας φαίνεται ότι είναι αυθαίρετος, διότι στη δεύτερη περίπτωση, *σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στην πρώτη*, για να μπορέσει να διατηρήσει το αποκλειστικό του δικαίωμα, ο δικαιούχος ήταν υποχρεώμενος να προβεί σε ενέργειες δυνάμενες να έχουν επίπτωση επί των διεθνών εμπορευματικών συναλλαγών.

Εφόσον δεν υφίσταται μέτρο ισοδυνάμου *αποτελέσματος* όταν δεν υφίσταται συγκεκριμένο *αποτέλεσμα* όσον αφορά τις εισαγωγές, πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα που θέτει το εθνικό δικαστήριο: η εθνική νομοθεσία την οποία το Bundespatentgericht θέτει στην κρίση του Δικαστηρίου πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν έχει σχέση με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων πέρα από τα εθνικά σύνορα.

36 — Απόφαση της 18ης Φεβρουαρίου 1992, C-30/90 (Συλλογή 1992, σ. I-829, σκέψη 26).

IV — Πρόταση

Βάσει των προαναφερθεισών σκέψεων προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει την ακόλουθη απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα του Bundespatentgericht:

«Το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΚ δεν εμποδίζει εθνικό μέτρο προβλέπον την αρχήθεν ακυρότητα διπλώματος ευρεσιτεχνίας χορηγηθέντος από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας για ένα κράτος μέλος όταν ο δικαιούχος παραλείπει να καταθέσει εντός της τασσόμενης προθεσμίας στο γραφείο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας του ενδιαφερόμενου κράτους μετάφραση των προδιαγραφών του διπλώματος στην επίσημη γλώσσα του κράτους αυτού, διαφορετική από εκείνη στην οποία έχει συνταχθεί το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.»